

Nr 24.

Ankom till riksdagens kansli den 21 september 1940 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift.

(1:a avd.)

I en den 19 augusti 1940 dagtecknad proposition (nr 21) har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att såsom kapitalinvestering i Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift å tillläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 6,500,000 kronor.

Av statsrådsprotokollet inhämtas bland annat följande:

I skrivelse den 20 juli 1940 hemställde *kommerskollegium*, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att såsom kapitalökning i lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift anvisa ett reservationsanslag å 2,000,000 kronor. I en sedermera från kollegiet avlämnad promemoria gjordes framställning om beloppets höjande till 4,000,000 kronor. I promemorian framhölls, att vid denna beräkning av medelsbehovet hänsyn icke tagits till medelsbehovet för lån till jordbrukstraktorer. Vidare upplystes, att av tidigare för ändamålet i fråga anvisade lånekapital — 2,200,000 kronor — den 20 juli 1940 beräknades återstå allenast 281,000 kronor, ett belopp som kollegiet antog komma att helt åtgå till lån, beviljade på grund av ansökningar inkomna redan under juli månad.

Statens bränslekommission har i yttrande den 9 augusti 1940 tillstyrkt, att ett belopp av 4,000,000 kronor ställdes till förfogande såsom kapitalökning för ifrågavarande fond. Under framhållande, att vid beräkningen av medelsbehovet hänsyn härvid icke tagits till behovet av medel till lån för jordbrukstraktorer har kommissionen vidare föreslagit, att för detta ändamål ytterligare anvisades 2,500,000 kronor. I förevarande sammanhang har kommissionen även framlagt förslag om vissa ändringar i nu gällande villkor för erhållande av lån från fonden, avseende dels befrielse för lånesökande att ställa säkerhet för lån och dels en begränsning av amorteringstiden från sex till tre år.

Föredragande statsrådet har för egen del anfört huvudsakligen följande.

Med hänsyn till den starkt ökade övergången från bensindrivna till generatorsdrivna motorfordon, som blivit en följd av krisen, torde en förstärk-

ning av lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift bliva nödvändig. Bränslekommissionen hade förordat en ökning av fondens kapital med 6,500,000 kronor. Med godtagande av denna kommissionens beräkning ville föredraganden tillstyrka att detta belopp nu äskades för att kunna möta det växande behovet av lån. För att undanröja de svårigheter, som torde komma att uppstå för kommerskollegium att medhinna granskningen och prövningen av det stigande antalet låneansökningar, syntes ändamålsenligt att ansökningarna om lån ingåves till kristidsstyrelserna och där underkastades erforderlig granskning. Ansökningarna torde därefter av styrelserna i fullständigt skick och med eget yttrande för avgörande böra överlämnas till kollegiet. För att ytterligare lätta kollegiets arbetsbörda torde det böra övervägas att överlåta åt styrelserna att slutligt pröva frågan om säkerheterna. Även andra utvägar för att underlätta behandlingen av låneärendena kunde ifrågakomma. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att härom närmare bestämma. Den av bränslekommissionen föreslagna ändringen av lånevillkoren beträffande ställande av säkerhet syntes böra genomföras. Jämväl torde amorteringstiden böra förkortas till av kommissionen föreslagen tid, varvid amorteringen borde ske kvartals- eller halvårsvis. I likhet med bränslekommissionen ansåge föredraganden att vid eftergivande av kravet på säkerhet hänsyn jämväl borde tagas till behovet ur samhällssynpunkt av att det transportfordon, varom fråga vore, hölles i gång. Någon ändring av lånevillkoren i övrigt syntes för närvarande icke böra övervägas. Därest riksdagen icke hade något att erinra mot vad sålunda föreslagits, torde det sedermera få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga författningsbestämmelser.

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må såsom kapitalinvestering i *Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift* å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 6,500,000 kronor.

Stockholm den 21 september 1940.

På andra särskilda utskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 23.